

FOTO: SASKIA VANDERSTICHELE

JOHAN GELPER

Demonteerbare ruimtelijke tekeningen

Het ruime atelier van Johan Gelper is een voormalige drukkerij. Het staat vol met sculpturen en materiaal dat hem voortdurend inspireert en aanleiding geeft om te creëren.

HARDOP KIJKEN Johan Gelper (°1980), geboren in Kapellen, groeide op in de omgeving van Leuven. Hij volgde aan diverse colleges het secundair kunstonderwijs en ook Deeltijds Kunstonderwijs (DKO) in Heist-op-den-Berg. “Ik had van jongs af een fascinatie voor schilderkunst, maar dacht dat ik dat nooit zou kunnen studeren omdat ze thuis zouden denken dat zo iets geen toekomst heeft. De leerkrachten in het Heilig Hartcollege van Heverlee hebben me wel gestimuleerd. Van thuis uit heeft moeder grafiek gedaan, bij een architect gewerkt en ze tekent ook heel goed.”

Na de humaniora ging het richting Sint-Lucas in Gent waar hij zich met tientallen anderen inschreef voor de richting grafische vormgeving. Hij zakte in het eerste jaar, maar docente Gerda Dendooven (°1962) zette hem aan om schilderkunst te volgen. “Ik deed heel graag illustratie. We hadden een schetsboek en ik was ongeveer de enige die met verf en borstels in het atelier rondliep. De meerderheid was voornamelijk met typografie bezig en toen (1999) waren er nog geen laptops en zo. Ik ben dus overgestapt naar schilderkunst en heb me meteen ook ingeschreven bij het DKO voor beeldhouwkunst. Bij schilderkunst gaf onder meer Peter Buggenhout (°1963) les, maar ongeveer iedereen die daar toen doceerde, was inspirerend. Van Peter Buggenhout herinner ik me nog een aantal lessen over constructivisme en wellicht is ook zijn werk van invloed geweest op het mijne. In het derde jaar werd dan verwacht dat je een keuze maakte voor een bepaald atelier bij een bepaalde leraar, maar daar werd niet erg moeilijk over gedaan en het atelier van Willem Cole (°1957) en dat van Ronny Delrue (°1957) zaten in dezelfde ruimte. Ronny Delrue liet ons erg vrij, wat ik goed vind in het derde jaar, maar was wel strikt op de jury. Dat was soms zwaar maar kan niet echt kwaad.” Johan studeerde af in 2004.

Was hij tijdens zijn studie al bezig met het soort werk dat hij nu maakt? “Ja, eigenlijk wel. Ik weet niet precies of het nu in het eerste of het tweede jaar was dat ik die thonetstoelen

Johan Gelper, *Ruimtelijke Tekening*, 2007, staal, verf, koolstof, plastic en spiegel, variabele afmetingen

Johan Gelper, *Wind Simulation*, 2009, metaal, beton, plastic, epoxyhars en vernis, 42 x 25 x 84 cm

PRIVÉCOLLECTIE, GENT

Johan Gelper, *Objects in a spheric theme*, 2015, aluminium, verf, ijzer, koolstof, touw en hout, 260 x 220 x 240 cm
M – MUSEUM LEUVEN – FOTO: ISABELLE ARTHUIS

Johan Gelper, *Botanical*, 2014, plastic, epoxy, metaal en verf, 35 x 25 cm
PRIVÉCOLLECTIE, BRUSSEL (FRÉDÉRIC DE GOLDSCHMIDT)
RICOU GALLERY, 2014

gebruikte. Mijn ouders hadden nieuwe keukenstoelen gekocht en ik was geboeid door de vormen van die replica's. Het is iets wat ik regelmatig gebruik. Je mag niet vergeten dat ik op hetzelfde moment ook ingeschreven was in het DKO in Mechelen. Ik verbleef tijdens het weekeinde thuis en kon daar dan op zondag aan de slag. Maar ook de leraren schilderkunst vroegen hun studenten aandacht te hebben voor het ruimtelijke, bijvoorbeeld bij stilleven. Waar dat voorheen zeer klassiek was, in de tijd van Dan Van Severen (1927-2009), werd nu heel anders gewerkt. Er werden stapelingen gemaakt met diverse voorwerpen en dan moesten studenten een standpunt kiezen om dat te tekenen. Een beetje zoals in *Hardop kijken* van Ad de Visser, maar dan persoonlijk verwerkt." (Het boek van Ad de Visser leert het kijken naar schilderijen en is een leidraad voor de beginnende kunstbeschuwer.)

Na zijn studie volgt Johan Gelper nog een postgraduaat aan de KASK in Gent in de richting mixed media bij Danny Matthys (°1947), een inspirerende leraar die tal van kunstenaars heeft gevormd.

“Ik werk niet volgens een vooropgezet plan. Het is het organische dat mij interesseert.

ORGANISCH LATEN GROEIEN Het werk van Johan Gelper is sculpturaal, maar het zijn eigenlijk vooral installaties en dat gebeurt uiteraard meestal in situ waarbij sterk rekening gehouden wordt met de omgevende ruimte. Hij benoemt ze dikwijls als 'demonteerbare ruimtelijke tekeningen'. “Dat demonteerbare is wel belangrijk want het is dikwijls een assemblage van reeds bestaande werken. Ik begin bij een sculptuur, maar ik laat die werken groeien. Ik werk niet volgens een vooropgezet plan. Het is ook een heel bewuste keuze. Het is het organische dat mij interesseert. Ik laat het echt groeien, er zitten dikwijls ook verhalen aan vast die maken dat het werk ontstaat. Dat is net als bij de schilderkunst, daar is ook die gelaagdheid, het gebruik van materiaal. Het contrast tussen materialen fascineert me, bijvoorbeeld het contrast tussen het vlakke, gladde hout en de ruwheid van een structuur die ik eerder had gemaakt, een soort nabootsing van boomschors met gebruik van zand, verf en harsen. Ik ben ook veel bezig met kunstgeschiedenis en speel vaak met verwijzingen.”

In zijn atelier staat een beeld waaraan hij aan het werk is in het vooruitzicht van een tentoonstelling in Sint-Niklaas. Daarin zijn er zowel referenties naar het werk van de Britse kunstenaar David Nash (°1945) als naar Constantin Brancusi (1876-1957) te vinden. “De combinatie van verbrand hout en blank hout intrigeerde mij. Eigenlijk begon alles met een stronk die ik kreeg van de buurman van mijn ouders. De man was allergisch aan berken en heeft die mooie

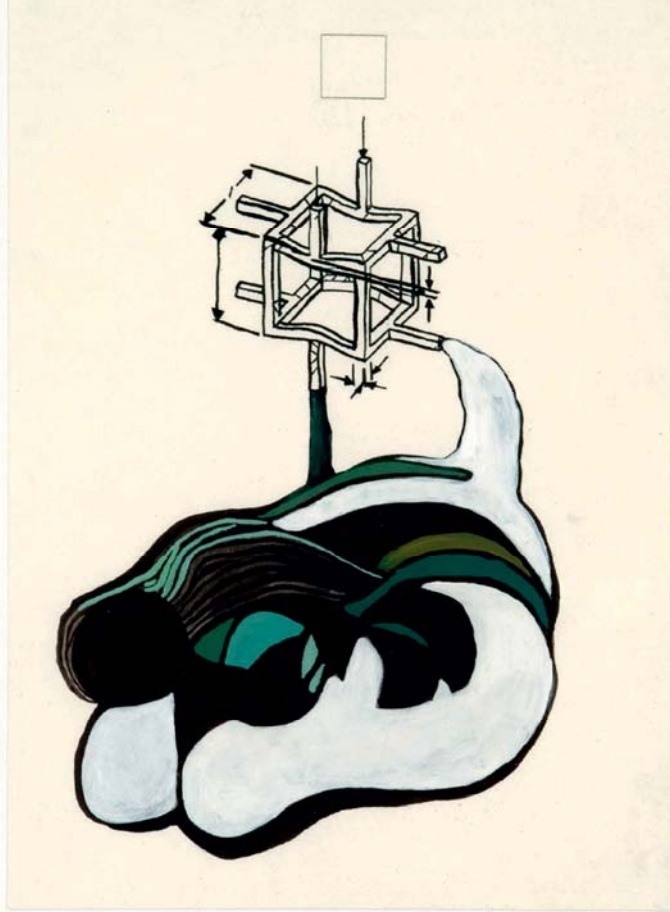
boom omgehakt en me dan plezier gedaan met de wortels. Die stronk heeft hier lange tijd gestaan om uit te drogen. Het is heel belangrijk dat al de dingen die hier staan fungeren als losse schetsen waarvan ik niet weet wat ermee zal gebeuren." Is een werk van Gelper dan nooit af? "Daar is het mij niet echt om te doen, het hangt echt van de ruimte af. Nee, het gaat mij vooral om het werken zelf."

Hij toont een speciale soort klem die hij leerde kennen via het oude drumstel van zijn zus. Het is een multiklem waarmee men een drumstel in zowat alle richtingen sterk kan uitbreiden. Het is voor hem een geliefd materiaal geworden en de klemmen krijgen een evidente plaats in zijn werk, vormen mee de accenten in een sculptuur.

KUNSTWERK EN OMGEVING In 2015 maakte Johan Gelper een werk voor de tentoonstelling *No Walls* in een grote loods in Rotterdam. Het was een confrontatie tussen Belgische en Nederlandse kunstenaars. "Het beeld is eigenlijk ontstaan vanuit twee verhalen: het gaan naar Rotterdam en het hier zijn. Vroeger was dit het atelier van de schilder William Ploegaert (°1959) en er waren veel verschillende en afgescheiden hoekjes met diverse functies. Ik heb die allemaal verwijderd en een grote ruimte gemaakt. Er stond een groot schuifraam in aluminium. Het glas heb ik er uitgehaald en ik heb dat raam bewaard omdat ik er toen al over dacht om er iets mee te doen. Het is mooie materie, mooi van vorm, verwijst naar de sculptuur en ook het raam

Johan Gelper, *Trees don't live in the sky*, 2016, hout, epoxy, koolstof, aluminium, plastic, zand, verf en schroeven, variabele afmetingen

Johan Gelper, *Organisch vierkant*, 2006, gouache (tempera),
Oost-Indische inkt en potlood op papier, 29,7 x 21 cm
S.M.A.K., GENT

speelt een evidente rol in de kunstgeschiedenis. Omdat er door een andere tentoonstelling ruimte vrijgekomen was, heb ik met dat raam kunnen experimenteren. Daarna ben ik naar Rotterdam gegaan en heb ontdekt dat er een verband was met Naum Gabo (1890-1977), een kunstenaar die ik ook zeer interessant vind. Het was de kunstenaar die ook voor het eerst zei dat sculptuur niet enkel het object zelf is maar ook de ruimte eromheen. In Rotterdam staat de grootste sculptuur die hij ooit heeft gemaakt en die staat daar nu te verkommeren. Zo ben ik dan tot dit werk gekomen. De titel is *Objects in a spheric theme*. Het sferische element is iets wat Gabo heel dikwijls heeft bespeeld. Ik maak daar gewoon associaties mee. Zo speelt de kunstgeschiedenis bijna altijd een rol in mijn werk. Vroeger als student durfde ik dat bijna niet zeggen, want niet alle leraars konden dat appreciëren. Ik vind nochtans mijn interesse voor de kunstgeschiedenis heel belangrijk. Ik speel daar mee, net zoals ik met het object speel. In die sculpturen en installaties, eigenlijk redelijk serieus werk, probeer ik nogal dikwijls iets te doen dat het beeld enigszins doet kantelen. Ik weeg dat wel goed

af, het zijn die dagelijkse voorwerpen die erin terugkomen. Die dingen geven ook een dadaïstische draai aan het werk. Het is een soort van humor die het beeld doet kantelen.”

Het gebruik van dagelijkse voorwerpen uit huis en tuin zorgt er bij Gelper voor dat de toeschouwer even verrast wordt en het tovert een glimlach. Anderzijds laat de kunstenaar ook de functionaliteit en de schoonheid van een voorwerp zien. Een klem kan oorspronkelijk vanuit noodzaak voor de constructie geplaatst worden, maar uiteindelijk is ook de rechte lijn van die klem een esthetische rol gaan spelen en wordt ze gebruikt, ook daar waar het niet strikt noodzakelijk is.

“Bij Naum Gabo is het werk heel technisch, heel zuiver en perfect uitgevoerd. Ik ben geïnteresseerd in bijvoorbeeld de Arte Povera, maar ook Richard Tuttle (°1941) en de postminimalisten boeien me. Zij zochten eveneens naar een evenwicht tussen het autonome voorwerp en de relatie daarvan met de omgeving, maar naast de vorm hadden ze veel aandacht voor de materie, net zoals in de schilderkunst. Als je kijkt naar het sferische stuk in mijn werk, wel bij het werken met die draadjes moest ik denken aan de gelaagdheid bij Afrikaanse maskers. Mijn techniciteit is totaal iets anders dan bij Gabo. Ik werk ook niet of zelden met voorontwerpen of maquettes.”

Net zoals bij andere sculpturen vraagt het werk van Johan Gelper dat je het vanuit verschillende standpunten bekijkt, dat je letterlijk een omtrekkende beweging maakt en dan ontdek je de grote variatie aan perspectieven en de rijkdom van de vormen. En het laat je toe ook kennis te maken met de ruimte rondom, de ruimte waarin ook jij een element bent.

Soms heeft het werk een surrealistisch tintje, zoals bij *Botanical* waarin hij een snoeischaar op een organische manier met een tak verbindt. Soms is het gewoon heel erg grappig, zoals *Wind Simulation*.

Zoals Picasso ooit een prachtsculptuur maakte met een fietsstuur en een koerszadel, zo creëert Johan Gelper eigenlijk ook werk vol poëzie en schoonheid met redelijk eenvoudige middelen. Het is een vorm van kunst die het niet moet hebben van de glitter en het dure materiaal, maar die je wel een kostbare beleving en ervaring bezorgt (en ik heb het dan nog niet eens over zijn fijne en wonderlijke tekeningen gehad).

–

DAAN RAU

INFO Tentoonstelling met werk van Johan Gelper September 2016, One, Gent – **WEBSITE**
www.johangelper.be